

בענין:

1. **תנו לחיות לחיות**
2. **אנונימוס – עמותה לזכויות בעלי חיים**

ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון
מהמחלקה המשפטית של תנו לחיות לחיות
רח' דב פרידמן 8, ת.ד. 3602 רמת גן 52136
טל': 03-6241776; פקס: 03-6241779
נייד (עו"ד וולפסון) 052-2598773

העותרות

- נ ג ד -

1. **מנהל השירותים הווטרנריים**
באמצעות ב"כ מפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466590; פקס: 02-6467011
2. **דה-לוי תוצרת חקלאית בע"מ**
3. **איילות תוצרת חקלאית בע"מ**
המשיבות 2-3 והמשיבה מס' 12 על ידי עו"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת.ד. 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקס: 03-5788771
4. **עגלי תל שיווק בקר בע"מ**
5. **ראשי בקר בע"מ**
6. **משק תמיר נהלל בע"מ**
7. **משק אלי לוי**
המשיבים 4-7 ע"י ב"כ ממשרד עו"ד גיל להב
בית מישורים, רח' השילוח 4, ת.ד. 6907, פתח תקווה 4934829
טל': 03-6128040; פקס: 077-5558075
8. **בקר תנובה שותפות מוגבלת**
ע"י ב"כ איתמר ענבי ו/או נירה קורי ו/או יונתן פרידמן
ממשרד ש.פרידמן עורכי דין
מגדלי מת"מ 1, רח אנדרי סחרוב 9, ת.ד. 15065 חיפה 3508409
טל': 04-8546666; פקס: 04-8546677
9. **בית מטבחים דבאח בע"מ**
10. **סאלח דבאח ובניו בע"מ**
11. **בקר וכבשים דבאח בע"מ**
ע"י ב"כ עוה"ד רחל בן-ארי (בר רב האי) ו/או משה פרזנצ'בסקי
ו/או גילת ויזל-סבן ו/או איריס גרוס ו/או עירית הוכרמן ו/או
עמי האוסירר ו/או עביר אסדי ו/או יובל אדלר ו/או יעל הדני
ו/או גילי שפר (יופה) ו/או ערן אלוני ו/או ארז מילנר ו/או ליאת
ורנר-כהן ו/או שחר הופמן ו/או צחי פיסטל ו/או חלי דנקנר-כהן
ו/או אבי גבאי ו/או סיון ורדי ו/או הדס ברקת ו/או איתן פלוגר
ו/או ענת לזר ו/או טל רגב ו/או עדי ערמן ו/או אסף גופר ו/או
אפרת שגיא ו/או נעם סגל ניר ו/או ניבי אטיאס ו/או הדס גרי
ו/או מורית קדם ו/או שי גלי
בית אדם - רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439
טל: 04-8371505; פקס: 04-8370231

המשיבים

תגובה מטעם המשיבות 9-11 להודעת עדכון מטעם העותרות

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 25.12.2016, מתכבדות המשיבות 9-11 (להלן יכוננו יחד מטעמי נוחות בלבד, "החברה" או "החברות") להגיש תגובתן להודעת העדכון שהוגשה על ידי העותרות.

חוסר תום לב והסתרת עובדות מבית המשפט הנכבד

1. טרם כניסה לגופו של עניין, ראוייה לתשומת הלב העובדה כי אף שהעותרות פרטו בהרחבה את כלל האירועים הרלוונטיים כביכול לעתירה הנוכחית אשר אירעו מאז הגשת העתירה ואשר הצריכו לשיטתן הגשת הודעת עדכון, בחרו השתיים להסתיר מבית המשפט את קיומן של עובדות משמעותיות לענייננו ושהינן בעלות השלכה ישירה על העתירה שבכותרת.
2. תחילה, העותרות מסתירות מבית המשפט הנכבד כי בפרק הזמן שחלף מאז הגשת העתירה ועד הגשת הודעת העדכון מטעמן, ביום 27.11.2016 פרסמה המדינה נוסח חדש ומתוקן של נוהל "צער בהמות במהלך ההובלה והשחיטה – הפיקוח הווטרנרי בבית מטבחים ובבית נחירה לצורך מזעור צער בהמות" אשר מטרתו בין היתר "להנחות את הרופא הווטרנרי המפקח לגבי אופן הפיקוח שיבטיח כי נושא מזעור צער בעלי חיים ישמר בעת ביצוע הפעולות והנושאים הבאים: א. הובלת הבהמות עד להגעתן לבית השחיטה/נחירה, פריקתן והובלתן בתחום בית השחיטה/נחירה [...]".

• העתק עמוד המטרות מתוך הנוהל מצורף ומסומן נספח 1.

3. בנוסף, העותרות מסתירות את קיומה של **עתירה מקבילה** שהוגשה על ידן שהינה בעלת השלכה ישירה לענייננו. כזכור, בעתירה דכאן נטען כי יש להפסיק את מתן ההיתרים לייבוא בעלי חיים, בין היתר על רקע העובדה כי כביכול ניתן לספק את צרכי צרכני הבשר באמצעות ייבוא בשר מצונן. העותרות שבו והרחיבו אודות טיעון זה במסגרת הודעת העדכון אשר נועדה לסתור את טענת המדינה כי ייבוא הבשר המצונן אינו יכול לענות על כלל היקף צריכת הבשר.
4. ואולם, מהודעת העדכון שהוגשה על ידי המשיבות 4-7 בהליך זה מסתבר כי בד בבד להגשת העתירה שבכותרת (ועוד לפני שהוגשה הודעת העדכון), הגישו העותרות עתירה נוספת אשר נועדה להכביד על יבוא הבשר המצונן, בנימוק שסטנדרט השחיטה בחלק ממדינות העולם אינו עומד בסטנדרטים הנהוגים בארץ בהיבט של צער בעלי חיים (בג"ץ 8488/16).
5. מאליו מובן כי קיים קשר ישיר בין טענת העותרות כאן כי ניתן להימנע ממתן היתרים לייבוא בע"ח לשחיטה בנימוק שניתן להישען על בשר מצונן אשר נשחט בחו"ל לבין אפשרות קבלת עתירתן השנייה של העותרות.
6. ואולם, בחוסר תום לב העותרות לא מצאו לנכון לפרוס בפני בית המשפט הנכבד את דבר קיומה של העתירה השנייה, באופן המשרטט את העובדות הרלוונטיות לעניין באופן חלקי ובלתי שלם, ואף חושף את עניינן האמיתי של העותרות: אלה אינן מעוניינות כי "צרכי צרכני הבשר" יסופקו בדרך חלופית למשלוח בעלי חיים (בשר מצונן), שכן הן אינן מעוניינות גם בכך שייבוא בשר מצונן. למעשה הן מעוניינות שלא ייצרך בשר כלל, ובפרספקטיבה זו יש להשקיף על טיעוניהן שבהודעה המעדכנת.

לגופו של עניין :

7. בהודעת העדכון אשר הוגשה מטעמן, ממשיכות העותרות בקו הטיעון הבלתי סביר המתמקד בהיבט הצרכני הצר של קיומה של חלופה לצריכת הבשר הנצרך בארץ, תוך התעלמות מופגנת מיתר הגורמים הרלוונטיים לעניין אשר עשויים להיות מושפעים מקבלת העתירה, ולמעשה אף מהיבטים מסוימים הנוגעים לשלומם של הצרכנים עצמם.
8. כמוסבר בהרחבה בתגובת החברה, מעת שמגיעים בעלי החיים המיועדים לשחיטה אל הארץ, ישנו פרק גידול משמעותי למדי בן 6-12 חודשים עד שלב השחיטה.
9. המדובר בפרק זמן משמעותי ביותר אשר יש לו השפעה על טיבו ואיכותו של הבשר הנשחט בסופו של יום ואשר סביבו התהווה ענף שלם בו מועסקים אלפי עובדים העוסקים בגידול בע"ח לקראת שחיטה כמו גם בהליך השחיטה עצמו.
10. אין מדובר אפוא בהחלפת מקור צריכת בשר אחד במשנהו. קבלת העתירה משמעה שינוי מהותי אשר בצדו פגיעה קשה בזכויות העוסקים בתחום.
11. ואולם, כפי שנראה להלן, אף בהיבט הצרכני, אין במפורט בהודעת העדכון כדי להוביל למסקנות אותן מבקשות העותרות להסיק.
12. טענתן המרכזית של העותרות בהודעתן הינה כי בשנת 2016 "יצא פוטנציאל הייבוא של הבשר הטרי מן הכוח אל הפועל" וכי גידול היצע הבשר מצונן המיובא מהווה לפיכך חלופה למשלוחי הצאן והבקר, ומצדיק לפיכך הימנעות ממתן היתרים ליבוא בקר לארץ לצרכי שחיטה.
13. תחילה, ראוי להזכיר: יצירת "מיקור חוץ" של ענף השחיטה למדינות זרות משמעו החלשת הרגולציה המדינתית על טיב הליך השחיטה. לעובדה זו השלכה אף על בעלי החיים עצמם באשר אין כל ערובה כי סטנדרט השחיטה במדינות המקור עונה על הסטנדרט הקבוע בחוק צער בעלי חיים.
14. במאמר מוסגר יצוין כי הגשת עתירתן השנייה של העותרות מלמדת כי אף הן מודעות לעובדה זו.
15. בצד זאת, את טיעוניהן הנוגעים לשלומם של בעלי החיים "עוטפות" העותרות ב"עטיפה" צרכנית וטוענות כי קבלת עתירתן תיטיב עם ציבור הצרכנים שכן היא תגדיל את התחרות בענף ותוזיל את מחירי הבשר.
16. תחילה נזכיר כי אף בהיבט הצרכני, כפי שהעתקת ענף השחיטה לחו"ל משמעו החלשת הרגולציה המדינתית בהיבט של צער בעלי חיים, כך גם בהיבט הצרכני יש לקחת בחשבון את הסיכון הבריאותי שייווצר עבור צרכני הבשר בישראל אשר יאלצו בעל כורחם לצרוך מזון אשר טיב הפיקוח על הליכי הפקתו אינו נתון לרגולציה מלאה של מדינת ישראל אלא מיוצר הרחק מהעין.
17. נראה כי סוגיה זו אינה מטרידה את העותרות אשר שבות וטוענות בלהט בשבח ייבוא הבשר המצונן, חלופה אשר לשיטתן "מאפשרת לצרכן הבשר הישראלי ליהנות מיתרונות יחסיים של בתי-מטבחיים בחו"ל, ומוזילה את מחיר הבשר לצרכן". על רקע זה נטען כי הגידול בייבוא הבשר המצונן מגבש חלופה מספקת לייבוא בע"ח לשחיטה ומכאן שאין זה סביר להמשיך ולהתיר את הייבוא.
18. הלכה למעשה, ועל-פי האמור בהודעת העידכון, חרף הגידול בייבוא בשר מצונן בשנת 2016, באותה שנה הגיע לישראל מספר שיא של בעלי חיים אשר יובאו לצרכי שחיטה (ס' 16 להודעה).

19. ראוי לציין כי נתון זה מתיישב עם נתוני החברה, לפיהם בשנת 2016 לא חלה כל ירידה בפעילות בית המטבחים המופעל על ידי החברה. נהפוך הוא: הדרישה לבשר טרי הנשחט בארץ מצויה בגידול באופן שהחברה מתקשה לעיתים לספק את כלל צרכי השוק.
20. טעם חשוב לא פחות אשר העותרות מתעלמות ממנו, נוגע לכך כי כל הבשר המיובא לישראל הינו בשר כשר בלבד וזאת לפי חוק בשר ומוצריו השנת"ד-1994, "על אף האמור בכל דין, ובכפוף לאמור בסעיף 3, לא יבא אדם בשר אלא אם כן קיבל לגביו תעודת הכשר".
21. משמע, צריכת בשר לא כשר, לצרכני בשר לא כשר ובייחוד למגזר הערבי, מחייבת שחיטת הבשר בישראל, באופן שיבוא בשר אינו יכול ליתן לו מענה.
22. עובדה זו מהווה חיזוק נוסף למסקנה כי אין ייבוא הבשר המצונן יכול לבוא במקומו של ענף הגידול והשחיטה ואין באמור בהודעת העדכון כדי לשנות ממסקנה זו.
23. ואולם, אף לו היה קשר בין הדברים, ראוי להזכיר כי גם ההנחה כי הבשר המצונן הינן תחליף ראוי ומספק לבשר הנשחט בשחיטה מקומית איננה מובנת מאליה. למעשה, למיטב ידיעת החברה, לאחרונה נשלח מטעם יו"ר שולחן מגדלי הבקר מכתב אל שר הבריאות אשר עניינו איכות הבשר המצונן המיובא לישראל, וזאת לאחר קיומה של בדיקה בה נמצא שב-80% מן הבשר המצונן שנבדק נמצאו קוליפורמים בשיערו של פי 5-10 מהתקן המאושר על ידי משרד הבריאות.

• העתק המכתב מיום 7.12.2016 מצורף ומסומן **נספח 2**.

24. בנוסף, למיטב ידיעת החברה בימים אלו תלויה ועומדת בפני בית משפט זה עתירה נוספת (בג"ץ 9/17) אשר עניינה תיקון שהתקין שר האוצר בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין, בה נטען כי ההסדר אשר נקבע בתקנות ביחס להיקף מכסות הבשר המצונן הפטור ממכס הינו בלתי חוקתי בהיותו פוגע באופן בלתי מידתי בקניינם ובחופש העיסוק של העוסקים בתחום השחיטה בישראל (לרבות המגדלים). במסגרת העתירה צוין בין היתר כי בחלק מן הבשר המצונן נמצאו ספירות חיידקים וקוליפורמים החורגים מן המותר וכן כי מדובר בהסדר הכרוך בפגיעה הקשה בציבור הצרכנים שאינם מעוניינים לצרוך בשר כשר, וזאת על רקע הטענה שהגדלת הייבוא תמוטט את השוק המקומי ותיצור תלות בצריכת הבשר המצונן מיובא.

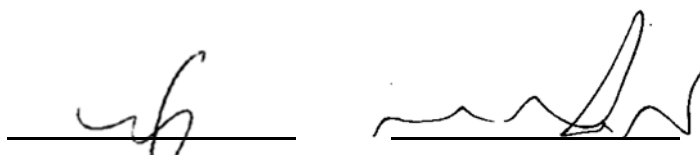
ואילו בנוגע להסדרת התנאים הנדרשים ליבוא בקר וצאן לישראל לצרכי שחיטה:

25. העותרות מביעות תמיהתן על כך שהחברה הצהירה על כך שהינה מקפידה על קיום תקנות שהמדינה הצהירה כי אינה מקפידה על אכיפתן.
26. על כך נשיב בשניים: תחילה, כפי שצוין בתגובתה, החברה מקפידה על כלל הנהלים והדינים הקיימים הנוגעים לעניין וברור שתקנות ההובלה דרך הים הינן רק חלק מכלל ההוראות הרגולטיביות החלות עליה. ושנית, ממילא הבטחת תנאי המסע של העגלים או הכבשים המיובאים לארץ הינו בראש ובראשונה אינטרס של היבואן, אף ללא קשר לזכויות בעלי החיים וההוראות הרגולטיביות החלות בעניין. זאת בשל כך שהתשלום על העגלים או הכבשים המיובאים נעשה בהתאם לכמות אשר הועמסה בארץ המוצא, ועל כן כל פגיעה בבעלי החיים או חלילה מותם של פרטים במהלך הדרך, מהווה פגיעה כלכלית ביבואן עצמו. מכאן שליבואן עצמו אינטרס ראשון במעלה להקפיד על שלומם של בעלי החיים המיובאים אפילו מעבר לסטנדרט הקבוע בהוראות הרגולטיביות השונות.
27. לסיכום הדברים, העותרות מיקדו את הודעת העדכון מטעמן בטענה כי כביכול אין יסוד לטענת המדינה כאילו אין במצאי הבשר המצונן המיובא כדי לענות על צרכי צרכני הבשר בישראל.

28. הראינו לעיל כי מיקוד הדיון בהיבט זה הינו צר ואינו לוקח בחשבון שורה של גורמים משמעותיים נוספים ובהם: חיסול ענף פרנסה בו מועסקים אלפי עובדים, פגיעה בחופש העיסוק, חשש לפגיעה בבעלי החיים עצמם בשל שחיקה ברגולציה המדינתית על הליך השחיטה כמו גם סכנה לבריאות הצרכנים אשר יאלצו לצרוך בשר אשר טיב הפיקוח על הפקתו אינו נתון לרגולציה מלאה של מדינת ישראל.

29. ואולם, אף בהיבט הצרכני הצר ביותר של אספקת בשר ללא קשר לטיבו או איכותו, הראינו לעיל כי הגידול בייבוא הבשר המצונן לא השפיע על היקף צריכת הבשר הטרי הנשחט בארץ ומכאן נמצאנו למדים שאין בהכרח קשר בין הצרכנים של קבוצות אלו, ובפרט שייבוא בשר מצונן מוגבל לבשר כשר בלבד ועל כן אינו רלוונטי ממילא לציבור רחב מקרב הציבור הערבי וצרכני נוספים אשר אין להם כל עניין בצריכת בשר כשר על כל המשתמע מכך.

היום, 23.1.2017

ענת לזר, עו"ד

גילי שפר, עו"ד

בן ארי, פיש, סבן ושות' עורכי דין

ב"כ המשיבות 9-11

משרד החקלאות ופיתוח הכפר
השירותים הווטרינריים ובריאות המקנה בית-דגן
הפיקוח על מוצרים מהחי

מספר: 3.8.1 מס' עמודים : 32	צער בהמות במהלך ההובלה והשחיטה - הפיקוח הווטרינרי בבית מטבחיים ובבית נחירה לצורך מזעור צער בהמות		דף נוהל
	מהדורה מס': 4	תאריך: 27/11/2016	

I. מטרת הנוהל:

לפרט את עקרונות עבודת הרופא הווטרינר המפקח בבית מטבחיים ובבית נחירה על מנת לוודא עמידה בדרישות החוק, התקנות, הנהלים וההנחיות של השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, בנוגע ל **מזעור צער בעלי חיים במהלך הובלתם**, המתנתם ושחיטתם/נחירתם. בנוסף לכך, **להנחות את הרופא הווטרינר המפקח לגבי אופן הפיקוח שיבטיח כי נושא מזעור צער בעלי חיים ישמר בעת ביצוע הפעולות והנושאים הבאים:**

- א. הובלת הבהמות עד להגעתן לבית השחיטה/נחירה, פריקתן והובלתן בתחום בית השחיטה/נחירה - הרופא הווטרינר יבדוק את הבהמות בעת הגעתן לזיהוי סימני הובלה בתנאים לא מתאימים ובעת הבדיקה לאחר המוות לזיהוי סימנים המעידים על גרימת צער במהלך ההובלה והטיפול בבהמה.
- ב. המתנת הבהמות לשחיטה - שמירה על התנאים במכלאות והטיפול בבהמות במהלך המתנה.
- ג. המום ושחיטה.
- ד. טיפול בפרות רובצות או בורחות.
- ה. הכשרה ומיומנות העובדים.
- ו. אכיפה ודיווח.

בנוסף על כל המפורט להלן בנוהל, על הרופא הווטרינר המפקח לפעול במסגרת תפקידו ל**מזעור צער בעלי חיים**, בנושאים המפורטים בנוהל זה **ובכל נושא אחר שלשיקול דעתו של הרופא הווטרינר עלול לגרום לצער מיותר**, ככל שהדבר מתחייב מנסיבות העניין ועל בסיס ידיעתו הכללית את החוק, השכלתו הרפואית ושכלו הישר.

II. אפיון הנוהל: מהדורה חדשה המחליפה ומבטלת את מהדורה 3 של נוהל זה מתאריך 12/05/2014.

III. כניסה לתוקף: לאלתר

לכבוד
שר הבריאות
חה"כ יעקב ליצמן
משרד הבריאות

כבוד השר שלום רב,

הנדון: בקשה לפגישה דחופה עם מועצת הבקר

הננו פונים אליך בבקשה לקיים פגישה דחופה בנושא איכות הבשר המוכשר המצונן המיובא לישראל, ולהציג עמדתנו בדבר הארכת התוקף לבשר מצונן המיובא.

אתמול שודרה בתכנית חסכון בערוץ 2 כתבה בה פורסם מידע מדאיג, אודות איכות הבשר המצונן המוכשר המיובא לישראל.

בבדיקות מעבדה שבוצעו לבקשת מפטמי בקר, על ידי פרופ' אורן פרוי, מומחה בעל שם עולמי בתחום הביוכימיה ומדעי המזון, נמצאו בכ-80 אחוז מהבשר שנבדק, ספירת חיידקים כללית וספירת קוליפורמים פי 10-5 מהתקן המאושר על ידי משרד הבריאות.

.. מצורפות חוות דעתו של פרופ פרוי ובדיקות המעבדה

לדידו של פרופ' פרוי מדובר בבשר שאינו ראוי למאכל אדם ומהווה סכנה לבריאות הציבור. כפי שהתראיין בכתבה הדבר מסכן במיוחד אוכלוסיות רגישות כמו ילדים, קשישים ונשים בהריון.

נתונים אלה מדאיגים במיוחד וזאת בשל העובדה שיבואני הבשר המצונן מפעילים לחצים על גורמי המקצוע במשרד הבריאות, הכל במטרה לקבל אישור ממשרד הבריאות להאריך את תוקף חיי המדף של הבשר המצונן המיובא לישראל 45 יום 90 ימים. מדובר במניעים כלכליים העומדים בסתירה לבריאות הציבור, זאת בהתאם לחוות דעת פרופ' פרוי לפיה יש להפחית את התוקף ל-25 ימים בלבד.

לטעמנו מדובר בכשל כפול - האחד, הטעיית הצרכן שסבור שהוא קונה בשר טרי ובטוח למאכל. השני, הנסיון להעמיק את הכשל באמצעות הארכת התוקף לבשר שאינו ראוי למאכל אדם מלכתחילה.

לאור האמור לעיל, אנו מבקשים להיפגש עמך בדחיפות ולהציג בפניך את עמדת מועצת הבקר בנושא.

בברכה ובכבוד רב,

איציק שניידר
יו"ר שולחן מגדלי בקר

| www.milk.org.il | office@milk.org.il |